

Μακεδονία:

ΑΠΟ ΤΙΣ ΨΗΦΙΔΕΣ ΣΤΑ pixels

www.makedonopixels.org

Η ΕΚΘΕΣΗ

Η έκθεση «Μακεδονία: από τις ψηφίδες στα pixels» είναι μια διεθνώς πρωτότυπη έκθεση διαδραστικών συστημάτων με εκθέματα από την αρχαία Μακεδονία, αποτέλεσμα συνεργασίας του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης και του Ινστιτούτου Πληροφορικής του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΠ-ΙΤΕ), που παρουσιάζεται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης.

Τα διαδραστικά συστήματα που συνθέτουν την έκθεση αποτελούν εφαρμογές των ερευνητικών αποτελεσμάτων του Προγράμματος Διάχυτης Νοημοσύνης του ΙΠ-ΙΤΕ, στο πλαίσιο του οποίου αναπτύσσονται ευφυή περιβάλλοντα ικανά να προσαρμόζονται στις ανάγκες και τις απαιτήσεις του ανθρώπου. Τα συστήματα αυτά είναι μικρές ή μεγάλες κατασκευές με ενσωματωμένους υπολογιστές που δίνουν τη δυνατότητα στους επισκέπτες του Μουσείου να εξερευνήσουν ψηφιακές αναπαραστάσεις αρχαίων αριστουργημάτων, όπου η αλληλεπίδραση γίνεται με απλό, «φυσικό» και «αυθόρμητο» τρόπο, χωρίς χρήση πληκτρολογίου ή ποντικιού.

Το ψηφιακό περιεχόμενο των συστημάτων περιλαμβάνει αντικείμενα από την πλούσια συλλογή του Μουσείου, αλλά και γενικότερα αρχαιολογικά θέματα, πολλά από τα οποία είναι δυσπρόσιτα, εξαιτίας της τοποθεσίας ή της εύθραυστης κατάστασης στην οποία βρίσκονται. Η παρουσίασή τους έχει οργανωθεί σε επτά ενότητες, δύο εκ των οποίων έχουν ήδη ενταχθεί σε μόνιμες εκθέσεις του μουσείου: (i) Χρυσά μακεδονικά στεφάνια από τη συλλογή του ΑΜΘ, (ii) Κρυμμένοι θεοί και ήρωες, (iii) Ο μύθος του Καλυδώνιου Κάπρου, (iv) Ταξιδέψτε στο χώρο και το χρόνο με ένα κομμάτι χαρτί, (v) Ανακαλύψτε μια αγροτική κατοικία της αρχαιότητας, (vi) Ένα νυχτερινό φαγοπότι στη Μακεδονία και (vii) Δωμάτιο με θέα...στις Αιγές.

Η «Μακεδονία: από τις ψηφίδες στα pixels» είναι κάτι πολύ διαφορετικό από μια απλή έκθεση αντικειμένων, καθώς μέσω νέων τεχνολογιών, αναδεικνύονται και καθίστανται προσβάσιμα και προσίτα στο ευρύ κοινό, εξέχοντα μουσειακά αντικείμενα, προσφέροντας μια νέα αλληλεπιδραστική εμπειρία που συνδυάζει την πληροφόρηση και τη μάθηση με το παιχνίδι.

Για αυτό, ξεχάστε για λίγο τους αυστηρούς κανόνες «μην αγγίζετε». Αυτή τη φορά μεγάλοι και μικροί επισκέπτες μπορούν – και πρέπει! – να αγγίζουν και να παίζουν με τα μακεδονικά... pixels.

Πανόπτης

Χρυσά μακεδονικά στεφάνια από τη συλλογή του ΑΜΘ

Ο Πανόπτης είναι ένα σύστημα ψηφιακού εκθεσιακού καταλόγου που επιτρέπει στον επισκέπτη να «ξεφυλλίσει» το περιεχόμενό του και να εντυφώσει σε λεπτομέρειες των εικόνων, ενώ παράλληλα προσφέρει συνοδευτικά κείμενα και τη δυνατότητα συσχέτισμού των πληροφοριών. Ο Πανόπτης παρουσιάζει χρυσά μακεδονικά στεφάνια από τη συλλογή του ΑΜΘ, η οποία είναι και η μεγαλύτερη στον κόσμο. Τα στεφάνια αυτά είναι από τα πιο περίτεχνα καλλιτεχνήματα της αρχαίας ελληνικής χρυσοχοΐας, και έχουν να πουν πολλά για τους ανθρώπους που τα φορούσαν.

Το σύστημα περιλαμβάνει δύο οθόνες αφής (μια μεγάλη και μια μικρή) ανάμεσα στις οποίες υπάρχει ένα ανεμομυλάκι. Στη μεγάλη οθόνη παρουσιάζεται κάθε φορά ένα χρυσό στεφάνι, ενώ στη μικρή πληροφορίες σχετικά με αυτό. Ο επισκέπτης μπορεί να φυλλομετρήσει τη συλλογή φυσώντας το ανεμομυλάκι, ενώ αγγίζοντας τη μεγάλη οθόνη μπορεί να μεγεθύνει οποιοδήποτε τμήμα του στεφανιού σε διάφορες κλίμακες, καθώς και να ανακαλύψει περιοχές ενδιαφέροντος για τις οποίες εμφανίζονται πολυμεσικές πληροφορίες.

Κρυπτόλεξο

Κρυμμένοι θεοί και ήρωες

Το Κρυπτόλεξο είναι ένα διαδραστικό παιχνίδι για όλες τις ηλικίες που συνδυάζει τη διασκέδαση με τη γνώση. Μέσα σε ένα πλέγμα από γράμματα κρύβονται λέξεις, τις οποίες οι επισκέπτες προσπαθούν να ανακαλύψουν.

Ανάλογα με το επίπεδο δυσκολίας, οι κρυμμένες λέξεις περιλαμβάνουν τα ονόματα των δώδεκα θεών του Ολύμπου, αρχαίους ήρωες ή ακόμη και σχετικά άγνωστες θεότητες της Θεσσαλονίκης των ρωμαϊκών χρόνων.

Το σύστημα περιλαμβάνει μια οθόνη αφής στην οποία ο επισκέπτης μπορεί να ανακαλύψει τις κρυμμένες λέξεις, είτε σέρνοντας το δάχτυλο του διαδοχικά πάνω στα γράμματα που τη σχηματίζουν, ή εναλλακτικά αγγίζοντας μόνο το πρώτο και το τελευταίο γράμμα της. Τα ονόματα, όταν εντοπισθούν, συνοδεύονται από εικόνες και πληροφορίες.

Περιδέξιον

Ο μύθος του Καλυδώνιου Κάπρου ή Ένας μύθος και τέσσερα αντικείμενα

Το Περιδέξιον είναι ένα σύστημα το οποίο επιτρέπει στον επισκέπτη να ανακαλύψει πληροφορίες και να δει λεπτομέρειες για συμπληρωματικές όψεις ενός εκθέματος ή για συναφή εκθέματα.

Παρουσιάζει τον κρατήρα του Λυδού, ένα αριστούργημα της κεραμικής τέχνης του 6ου αιώνα π.Χ., καθώς και τρία εξαιρετικά δείγματα γλυπτικής της ρωμαϊκής εποχής από τη συλλογή του ΑΜΘ. Και τα τέσσερα αντικείμενα έχουν κοινή θεματολογία, η οποία βασίζεται στον αρχαίο μύθο για το κυνήγι ενός θηριώδους κάπρου στην Καλυδώνα της Αιτωλίας και το μοιραίο θάνατο του ήρωα που κατάφερε να τον σκοτώσει. Ο μύθος αυτός δεν είναι από τους πιο γνωστούς, καθώς πολλά από τα αρχαία κείμενα που τον πραγματεύονται δεν έχουν σωθεί ως τις μέρες μας. Υπήρξε όμως πηγή έμπνευσης για τις τέχνες επί πολλούς αιώνες. Κατά κάποιον τρόπο, το Περιδέξιον είναι ένα μικρό ταξίδι στο χρόνο, καθώς τα αντικείμενα που περιλαμβάνονται σε αυτό καλύπτουν 8 εκατονταετίες.

Το σύστημα περιλαμβάνει μια οθόνη αφής στην οποία παρουσιάζεται κάθε φορά μια όψη ενός αντικειμένου. Ο επισκέπτης αγγίζοντας την οθόνη μπορεί να επιλέξει ένα διαφορετικό αντικείμενο ή όψη, να ανακαλύψει σχετικές περιοχές ενδιαφέροντος από τις οποίες εμφανίζονται πολυμεσικές πληροφορίες, καθώς επίσης να μεγεθύνει οποιοδήποτε τμήμα του αντικειμένου σε διάφορες κλίμακες.

Πολύτροπο Ταξίδι!

Ταξιδέψτε στο χώρο και το χρόνο με ένα κομμάτι χαρτί

Το Πολύτροπο Ταξίδι προσφέρει τη δυνατότητα σε πολλούς επισκέπτες ταυτόχρονα να ανακαλύψουν αλληλεπιδραστικά πληροφορίες για διάφορες περιοχές και σημεία του χάρτη της Μακεδονίας.

Το σύστημα περιλαμβάνει ένα τραπέζι, η επιφάνεια του οποίου είναι καλυμμένη με έναν τυπωμένο χάρτη, πάνω στον οποίο προβάλλονται θέσεις και ονόματα πόλεων. Οι επισκέπτες μπορούν να ακουμπήσουν στο χάρτη τετράγωνα χαρτόνια που περιβάλλονται από ένα έγχρωμο πλαίσιο. Στο κάθε χαρτόνι προβάλλεται το τμήμα του χάρτη που βρίσκεται κάτω από αυτό και στο κέντρο του υπάρχει ένας μεγεθυντικός φακός. Αν το χαρτόνι μετακινηθεί έτσι ώστε ο φακός να βρίσκεται πάνω από τη θέση μιας πόλης, παρουσιάζονται σχετικές πληροφορίες (κείμενα, εικόνες, βίντεο). Ο επισκέπτης μπορεί να πλοηγηθεί σε αυτές, χρησιμοποιώντας εικονικά κουμπιά, τα οποία επίσης προβάλλονται στο χαρτόνι. Το χρώμα του πλαισίου κάθε χαρτονιού υποδηλώνει τη γλώσσα στην οποία παρουσιάζονται οι πληροφορίες.

Μια μέρα σε ένα αγρόκτημα

Ανακαλύψτε μια αγροτική κατοικία της αρχαιότητας

Το σύστημα αυτό δείχνει στους επισκέπτες πώς ήταν κτισμένη μια αρχαία αγροικία κοντά στην σημερινή Ασπροβάλτα, εμπλουτίζοντας με πολύτροπη πληροφορία μια τρισδιάστατη μακέτα του ΑΜΘ. Οι επισκέπτες μπορούν να ακουμπήσουν πάνω στη γυάλινη επιφάνεια της προθήκης τετράγωνα χαρτόνια που περιβάλλονται από ένα έγχρωμο πλαίσιο. Όταν συμβεί αυτό, στο κάθε χαρτόνι προβάλλεται το τμήμα της αγροικίας που βρίσκεται κάτω από αυτό, και στο κέντρο του ένας μεγεθυντικός φακός. Αν το χαρτόνι μετακινηθεί έτσι ώστε ο φακός να βρίσκεται πάνω από τη θέση ενός σημείου ενδιαφέροντος, παρουσιάζονται σχετικές πληροφορίες (κείμενα, εικόνες, βίντεο). Ο επισκέπτης μπορεί να πλοηγηθεί σε αυτές, χρησιμοποιώντας «κουμπιά», τα οποία επίσης προβάλλονται στο χαρτόνι. Το χρώμα του πλαισίου κάθε χαρτονιού υποδηλώνει τη γλώσσα στην οποία παρουσιάζονται οι πληροφορίες.

Πολύαπτον

Ένα νυχτερινό φαγοπότι στη Μακεδονία

Το Πολύαπτον είναι μια οθόνη αλληλεπίδρασης μεγάλου μεγέθους που επιτρέπει σε πολλούς επισκέπτες ταυτόχρονα να ανακαλύψουν πολυεπίπεδες πληροφορίες για ένα θέμα.

Το Πολύαπτον παρουσιάζει την τοιχογραφία ενός συμποσίου που βρέθηκε σε μακεδονικό τάφο κοντά στον σημερινό Αγ. Αθανάσιο, και αποτελεί ένα σπάνιο δείγμα αρχαίας ελληνικής ζωγραφικής που έχει διατηρηθεί σε ασυνήθιστα καλή κατάσταση.

Το σύστημα περιλαμβάνει μια οθόνη ειδικής κατασκευής, η οποία μπορεί να αναγνωρίζει ταυτόχρονα το άγγιγμα από πολλαπλά δάχτυλα ή χέρια, αλλά και συγκεκριμένα αντικείμενα. Αγγίζοντας κανείς την εικόνα της τοιχογραφίας μπορεί να ανακαλύψει περιοχές ενδιαφέροντος από τις οποίες εμφανίζονται πολυμεσικές πληροφορίες. Χρησιμοποιώντας ένα ομοίωμα μεγεθυντικού φακού μπορεί να δει λεπτομέρειες της τοιχογραφίας, ενώ χρησιμοποιώντας ένα φακό υπέρυθρου φωτός μπορεί να αποκαλύψει μια σύγχρονη αποκατάσταση του έργου.

Μακρογραφία

Δωμάτιο με θέα ...στις Αιγές

Η Μακρογραφία είναι ένα σύστημα που παρουσιάζει εικόνες πολύ μεγάλου μεγέθους, τις οποίες ένας ή περισσότεροι επισκέπτες μπορούν να εξερευνήσουν ταυτόχρονα περιδιαβαίνοντας μέσα σε ένα δωμάτιο. Οι εικόνες προβάλλονται σε μια μεγάλη οθόνη και κατόπιν αναλύονται τμηματικά ανάλογα με τη θέση των επισκεπτών στον χώρο.

Η Μακρογραφία παρουσιάζει την «Τοιχογραφία του Κυνηγιού», η οποία αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα έργα της αρχαίας ελληνικής ζωγραφικής που έχουν διασωθεί. Είναι το μεγαλύτερο αρχαίο ζωγραφικό έργο, με μήκος 5,56μ. και ύψος 1,16μ. Η σύνθεση δημιουργήθηκε το 336 π.Χ., έτος δολοφονίας του Φιλίππου Β', στην πρόσοψη του τάφου του βασιλέα στις Αιγές (σημερινή Βεργίνα), πρώτη πρωτεύουσα του μακεδονικού βασιλείου. Ο ζωγράφος χρησιμοποιεί μεικτή τεχνική, νωπογραφία και τέμπερα, ενώ εντυπωσιάζει η ιδιοφυής σύνθεση, η άριστη χρήση της γραμμής και του χρώματος, καθώς και η γνώση της προοπτικής. Εικονίζονται δέκα κυνηγοί και πέντε θηράματα σε ένα τοπίο με πολλές εναλλαγές.

Το σύστημα περιλαμβάνει μια μεγάλη οθόνη προβολής. Η τοιχογραφία χωρίζεται σύμφωνα με τη θεματολογία της σε πέντε τμήματα. Όταν ένας επισκέπτης βρεθεί μπροστά σε ένα από αυτά τα τμήματα, εμφανίζονται σχετικές πληροφορίες. Ανάλογα με την απόστασή του επισκέπτη από την τοιχογραφία, οι πληροφορίες μπορούν να είναι: (α) ένα σκίτσο του τμήματος συνοδευόμενο από έναν επιγραμματικό τίτλο, (β) μια αποκατεστημένη εκδοχή του τμήματος με ένα περιγραφικό κείμενο, ή (γ) να επισημαίνεται μια λεπτομέρεια του τμήματος με σχετικό κείμενο. Κάθε επισκέπτης μπορεί να επιλέξει τη γλώσσα στην οποία θα βλέπει τις προβαλλόμενες πληροφορίες μπαίνοντας στο χώρο από την αριστερή (για ελληνικά) ή τη δεξιά πλευρά (για αγγλικά).